

סמ"ר קטוט שחר

5186212

בן הדסה ומשה

נולד ב- כ"ט אדר א' תשל"ו 1.3.1976

התגייס לצה"ל ב- 29.11.1994

שרת בסיירת גולני - פלס"ר 95

נפל ב- כ"ח שבט תשנ"ז 4.2.1997

בתאונת מסוק בטיסה מבצעית ללבנון.

קיסוס, שחר יעקב

בן בכור להרסה ומשה. נולד כיום כ"ט באדר א' תשל"ז (1.3.1976) בחולון, אח להילה, ברק וליאור. שחר נולד בבית חולים "אסף הרופא" לאחר המתנה של חמש שנים, כיוון שהוריו התקשו להביאו לעולם. את לימודיו החל בבית-הספר היסודי "משה שרת" בחולון, והמשיך בבית-הספר היסודי "צופה שרון" באלפי מנשה, לשם העתיקה משפחתו את מגוריה. שחר הצטיין בלימודיו והיה מקובל ואהוב על הכל. כשהיה שחר בן שנים עשרה נפטרה אמו הרסה, ומאותו

יום, הודות לבגרותו וסבלנותו, הפך ליר ימינו של אביו משה בכל הכרוך בארגון וניהול הבית, ולחברו הקרוב. שחר למד בחטיבת הביניים "הצ"ב" באלפי מנשה, והמשיך בבית-הספר התיכון "גלילי" בכפר סבא, במגמה הריאלית-ביולוגית. גם בלימודיו התיכוניים הפגין שחר יכולת לימודית גבוהה והפגין את נכונותו לעזור בכל עת ולכל דורש. כנער, היה שחר פעיל בתנועת "הצופים" ופעיל ספורטיבי בקבוצת הכדורסל לנוער של אלפי מנשה. אביו, שעמו היו לשחר יחסים חמים וקרובים, סיפר, ששחר היה חובב טיולים וטבע מושבע, שאהב לטייל בנופי הארץ ולתור כל פינה בה. שחר היה בקיא בשמותיהם ובתכונותיהם של צמחי התבלין והמרפא שאפיינו את האזורים השונים בהם ביקר, והרביק באהבתו זו את בני משפחתו וחבריו. שחר התעניין בספרות ובמיוחד בנושאים של גלגול נשמות. הוא אהב לצייר, לגלוש ממצוקים ולצלול בחופי ארצנו, ובחופי ארצות אחרות.

בשלהי נובמבר 1994 התגייס שחר לצה"ל והתקבל לקורס גיבוש בשייטת, אך מסיבות בריאותיות נאלץ לעזוב את הקורס ולעבור לחטיבת "גולני" שם היה למש"ק מודיעין ובכך "סגר מעגל" עם אביו משה, שאף הוא השתייך לאותה חטיבה. גם במהלך שירותו הצבאי לא ויתר שחר על אהבתו הגדולה לצלילה וניצל כל חופשה שקיבל למטרה זו. בשבוע האחרון לחייו הגשים שחר חלום ילדותו, כשרכש לעצמו חליפת צלילה משוכללת שלא זכה לנצל.

בערב של יום כ"ח בשבט תשנ"ז (4.2.1997) אירע אסון המסוקים, כששני מסוקי יסעור התנגשו מעל מושב שאר ישוב. שבעים ושלושה הלוחמים, שעשו דרכם לפעילות מבצעית בלבנון, נהרגו וכיניהם שחר יעקב. שחר הובא למנוחות בחלקה הצבאית בבית העלמין שבאלפי מנשה. הוא הועלה לדרגת סמ"ר לאחר מותו. בן עשרים ואחת היה שחר כנופלו. הותיר אחריו אב, אחות ושני אחים.

במכתב ניחומים למשפחה כתב מפקד היחידה: "שחר פעל בתפקיד הדורש חשיבה, הכנה, יצירתיות, בגרות, אחריות והתמדה. כל אלה היו לו והרבה יותר. שחר, בהיעדרו של מפקדו הישיר, מילא את מקומו והמשיך להפעיל את מחלקת המודיעין כאילו דבר לא השתנה. בדרכו השקטה והשליווה, התמודד עם בעיות קשות ובלתי צפויות לבד, מבלי להטריד את מפקדיו. חסרונו של שחר מורגש וקשה לכולנו. הגעגוע לאדם נפלא כמוהו — גדול."

המשפחה הנציחה את זכרו ברכישת ספרייה תורנית לבית הכנסת "כוכב השלום" באלפי מנשה. במצפה באלפי מנשה המשקיף לשפלה, הונצח זכרם של שחר ושגי' ברקוביץ שנפלו באסון המסוקים. המקום, הזרוע צמחי תבלין טבעיים, נבחר משום ששחר נהג לבלות בו בחופשותיו ומשם ראה את העולם. ב-24.7.1998 נערך בחוף אלמוג באילת, שם למד שחר צלילה, טקס הנצחה בשם "אתך ובשבילך", בהשתתפות צוללנים, מדריכי צלילה וחברים. הטקס נערך בעומק שמונה מטרים מתחת לפני הים ובו נשאו החברים שלט ותמונה של שחר. בכסיס בו שירת, הוצבה לזכרו אבן הנצחה, בפינה בה נהג לטפח צמחי תבלין ונענע. בית-הספר התיכון "גלילי" בכפר סבא, שאיבד באסון המסוקים שלושה מבוגריו — סמ"ר שחר יעקב קיסוס, סגן שגי' ברקוביץ וסגן ניר מרדכי שרייבמן — הקים אנדרטה הקרויה "כיתה בטבע" לזכר בוגרי בית-הספר שנפלו על שמירת גבולות המדינה.

פלס"ר 95

המידנה בוכה 73 חיילים נהרגו באסון נורא

מסוקים התנגשו והתפוצצו באוויר

"האסון הגדול ביותר בתולדות צה"ל"

כל החיילים והטייסים נהרגו ■ המסוקים היו בדרכם למוצב בלבנון, וכשריחפו מעל אר-ישוב, פגע חרטומו של אחד מהם בזנבו של השני ■ הם התפוצצו בזה אחר זה וצללו אל הקרקע ■ מסוק אחד נפל לתוך בית ריק, השני בשדה פתוח

19:06, רגע
האסון הנורא

שני מסוקי היסעור היו בדרכם לאחר ממוצבי צה"ל בלבנון, עמוסים לוחמים מיחידה מוכשרת. בכל אחד מהם היו 37 חיילים, מהם 33 לוחמים וארבעה אנשי צוות אוויר. מוג האוויר היה קשה כבר בהמראה, והלך והחמיד ככל שהתקדמו המסוקים צפונה. בקרבת שאר-ישוב נתקלו המסוקים ברוחות עזות, בערפל, בגשם שוטף, בשלג. השעה הייתה 19:06. מסיבה שעדיין לא ברורה התקרב אחד המסוקים למשנהו, חרטום פגע בזנב. אחד המסוקים התפוצץ באוויר

מי, השני ניסה לכצע נחיתה אונס, המשיך לטוס עוד כמאה מטרים - ואז התפוצץ, התרסק וצלל לקרקע. "פתאום ראיתי מהחלון מסוק טס בגובה נמוך מעל הבית שלי, ואחרי שניה היה כדור אש גדול", סיפרה תושבת שאר-ישוב. אחרי כמה שניות היא שמעה את הפיצוץ השני, ואחר כך עוד פיצוצים רבים.

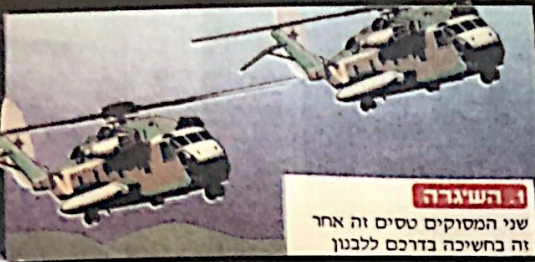
בשני המסוקים, שהובילו לוחמים חמושים, היתה תחמושת רבה, אשר הגבירה מאוד את עוצמת הפיצוצים. גם מיכלי הדלק המלאים של שני המסוקים החמירו את עוצמת האש והתופת. אחד המסוקים נפל לבית המשמש בדרך כלל כצימר לאורחים. למרבה המזל הוא היה ריק באותה עת. המסוק השני התרסק בשדה פתוח בפאתי הישוב, לא רחוק משערי קיבוץ רפנה.

הטיסה אמורה היתה להתבצע בתחילת השבוע אולם נדחתה בגלל מזג-האוויר הסוער. גם כיום שלישי לפנות ערב היו עדיין השמים מעוננים וגשם ירד לפרקים. אבל הראות היתה טובה ואפשר היה לטוס ללא חשש. היסעור יכול לשאת בכטני יותר מ-50 גונסעים ואנשי צוות, אולם בכל אחד מהיסעורים שהמריאו ממחניים לא היו יותר מ-38 אנשים, כולל ארבעה אנשי צוות. בדיוק כפי שקובעות פקודות הבטיחות של חיל-האוויר.

מרגע ההמראה, טסים המסוקים סמוכים זה לזה, כדי שהטייסים יוכלו להבחין במסוק הטס בשכנות. זו אינה מה שמכונה "טיסת מבנה", הנהוגה בדרך-כלל במיבצעים, אלא צורת טיסה שנועדה לשמור על המטוסים מפני התנגשות בתנאי השיכה או ראות לקוייה. כל מסוק הממריא צפונה, לכיוון לבנון, צריך לקבל אישור נחיתה לפני מעבר הגבול. כשמגיע האישור, פונה כל אחד מהמסוקים לנתיב הנפרד שנבחר עבורו כדי שיגיע בביטחון מקסימאלי ליעדו.

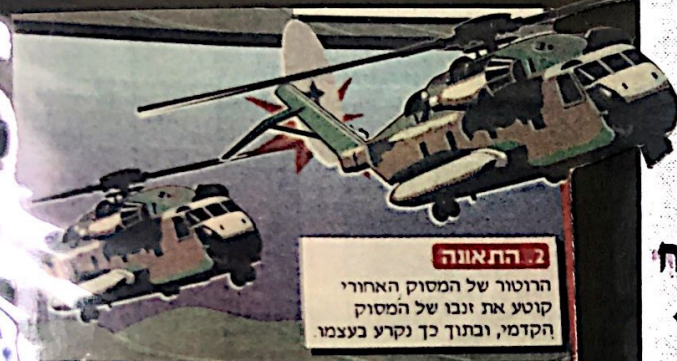
ני מסוקי היסעור היו כבר באוויר, כאשר נמסר לטייסים כי האישור לחצות את קו הגבול ללבנון מתעכב. המסוק הראשון במבנה היה יסעור 2000 - רגם שעבר השכחה בארץ, ולמעשה נבנה מחדש. הטייסים היו אנשי צבא קבע. המסוק השני, מאחוריו, היה יסעור מן הרגם הישן יותר, מוסע על-ידי אנשי מילואים של הטייסת. בתוך דקות הם אמורים היו לחצות את קו הגבול ולהתפצל, כל אחד לעבר המינחת שלו. טיסה של חמש-עשר דקות עד לנחיתה, פריקת החיילים והציוד, העמסת החיילים היוצאים - והמראה הביתה. המגמה היא לשהות מינימום זמן בשטח העויין של אוור הביטחון. אוטובוסים מעופפים. זוהי המשימה, השיגרתית למדי, המוטלת בתקופה האחרונה על טייסי היסעורים בקבע ובמילואים.

האסון - שלב אחר שלב

1. השיגרה

שני המסוקים טסים זה אחר זה בחשיכה בדרכם ללבנון

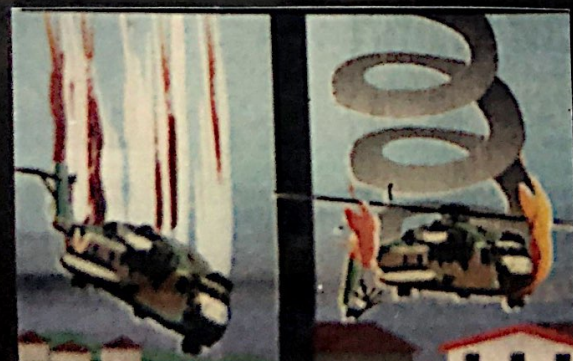
2. התאונה

הרוטור של המסוק האחורי קוטע את זנבו של המסוק הקדמי, ובתוך כך נקרע בעצמו

3. המצוקה

המסוק האחורי מאבד כל יכולת תמרון. המסוק הקדמי מנסה לבצע נחיתת אוס

4. הנפילה

1. השעה 19:00. שני מסוקי היסעור ממריאים משדה מחניים, לאחר שהחיילים תירגלו עליה וירידה.

2. השעה 19:06. המסוקים קרובים לגבול הראשון כבר בלי אורות, השני עומד לכבותם: הם מבקשים אישור מהבקרה לחצות את הגבול.

3. שני המסוקים מתבקשים להמתין בשטח ישראל, אולי משום שהמנחתים טרם הוכנו. במצב זה הם אמורים לחוג באוויר ולחכות לאישור לעבור לתחום לבנון. ההמתנה אורכת בדרך כלל זמן קצר.

4. השעה 19:07. המסוקים היו בגובה של כ-100 מטרים, מעל המושב שאר-ישוב יקיבוץ דפנה. בעת שהמסוק הראשון מסתובב, פוגע בו הרוטור הראשי של המסוק השני. ההערכה היא כי טעות של אחד הטייסים, אולי בשל מגבלות המכשירים לראיית לילה, היא שגרמה למפגש הקטלני.

5. המסוק הפוגע מאבד את הרוטור שלו, צולל מייד מטה ומתרסק ליובל של נחל דן.

6. המסוק הראשון נכנס לסחרור. הטייס מנסה לייצבו, אך אחרי שלוש או ארבע שניות הוא צולל לעבר בית הארחה ומטע שאר-ישוב.

האסון הכבד ביותר

■ מפקד כוחות ההצלה: "הבאנו 25 אמבולנסים,

כוח אדיר, אבל לא היה את

■ מי להציל"

בתי החולים בכל האיזור נערכים לקליטו.

הנפגעים, כוחות צה"ל הזורמים למקום מקימים מיד חדר פיקוד מיוחד. וגם בית חולים נייד לספל בפצועים. מהר מאוד מתברר שאיש לא נפצע. כולם נהרגו בו במקום.

עשרות ניידות משטרה ממרחק הגליל, אמבולנסים וכבאיות, רחובים, לאיזור התרסקות המסוקים. כבישים באיזור נסגרים, כדי לאפשר תנועת רכבי ההצלה.

משהם מגיעים למקום הם רואים לוויתם גופות, פזורות בשטח, קרעי מסוקים, בתים הודסים.

הכלני המשטרה מגיעים למקום. הם מתחר

למקום הוזנקו מיד כוחות חילוץ ופינוי מכל איזור הגליל, שכבישים רבים בו נחסמו לתנועה. צה"ל הכריז כוננות מלאה בגיורה, בשטח הוצב חדר פיקוד מיוחד, וממנו ניהלו את המצב אלוף פיקוד הצפון עמירם לוין ומפקד העוצבה תא"ל יום טוב סמיה. לשטח הגיע גם הרמטכ"ל אמנון ליפקין-שחק. מעל מקום האסון נורו פצצות תאורה, שבחסותן פעלו הרופאים, אנשי הרבנות הצבאית וחיילי היחידה לסילוק פצצות.

בעת שהחלו כוחות ההצלה לרכו את גופות החיילים, חיפשו עשרות רופאים וחובשים אחרי ניצולים. "הבאנו לכאן 25 אמבולנסים, כוח אדיר, סיפר מפקד כוחות הרפואה, "אבל לא יכולנו לעשות כלום, לא היה את מי להציל באסון הזה".

לים לסייע לכוחות צה"ל בפירוק הריסות שעל אפדי המגן, הצמודים לגופות החיילים.

ואיזור בקרבת מאגר כבאיה הם באמצעות פצצות תאורה. כוחות הביטחון אסורים על התושבים לצאת מהבתים עד לסיום החילוץ ולאחר תור וחמרי הנפץ.

למידה?

אבקסיס שי, סגן, 22, מכמורת ■ אדלר איתי, סמל, 19, רענוה ■ אזולאי אמיל, סמיר, 20, אשקלון ■ איזן גיל, סגן, 21, נס ציונה ■ אלהיב בשיר חוסיין, רס"ר, 30, בית זרזיר ■ אלהיב כמאל, רס"ר, 26, בית זרזיר ■ אלתר אבור, סמיר, 20, אשדות יעקב איחוד ■ אלפר עידן, סמיר, 20, בתים ■ אפור אברהם, סמיר, 21, קרית-טבעון ■ ארדי שגיא, רס"ל, 22, כפר יונה ■ ארמן רן, סמיר, 20, רענוה ■ בבאין אלון, סגן, 21, גבעת זאב ■ ביבס פול, רס"ר, 26, אשדוד ■ בללטי רפי, סמיר, 20, מגדל העמק ■ בן חיים ניר, סמיר, 20, קיבוץ יפעת ■ בן-שש קובי, סגן, 20, רמת השרון ■ ברקוביץ שגיא, סגן, 21, אלפי מנשה ■ גולדברג חומר, סמל, 19, מושב דישון ■ גוטליב מיכה, סמיר, 20, רמת-אביב ■ גולן אביב, סמיר, 23, בית יוסף ■ גון אביב, סמיר, 20, בת-חלקוה ■ גידרון אבישי, סמל, 19, קרית-מוצקין ■ גלור תמיר, רס"ל, 24, חולון ■ דהן אסף, סמיר, 19, ירושלים ■ הובמן אלגונדר, סמל, 19, משגב-עם ■ זהבי דני, סמל, 19, חיפה ■ חושני ישראל, רס"ן, 34, תל-אביב ■ חלפון רונן, רס"ן, 35, טבריה ■ כהן דוחן, סגן, 21, חדרה ■ כהן ירמי, רס"ן, 23, ראש העין ■ כיתאין תום, סמיר, 20, נווה שלום ■ כץ מיכאל, סמיר, 20, מצפה נטופה ■ לוי אבישי, סרן, 27, תל-אביב ■ לוי שילה, סמיר, 21, קרית-שומרון ■ ליעניסקי נדב, 20, סמיר, שדה אברהם ■ לניר דביר, סגן, 21, מולדת ■ לנצ'סקי אילן, סמיר, 20, חיפה ■ מועלם משה, סא"ל, 31, באר-שבע ■ מולטו גדעון, סמל, 21, לוד ■ מועל גלעד, סמיר, 20, תל-אביב ■ מייזלס גל, רס"ל, 24, קרית-אחא ■ מיכאלוב ולדיסלב, סמל, 22, תל-אביב ■ מיוקר עידן, סמל, 20, קיבוץ ניר יצחק ■ מישקיר גלעד, סמיר, 20, ירושלים ■ מלויק ודים, סרן, 34, צפת ■ מלמד יעקב, סמל, 20, בת-חלקוה ■ ממין איתן, באר שבע ■ סבן משה, סמל, 19, הוד השרון ■ סיבוי אסף, סמיר, 20, קיבוץ ניר-עם ■ עדן ישיע, רס"ן, 44, רמת-השרון ■ עמדי יהונתן, סמל, 21, מעלה אדומים ■ עזיוני נועם, סמל, 20, מגדים ■ פוזנר גדעון, סמיר, 22, תל-אביב ■ פיזואתי שלמה, רב"ט, 19, טבריה ■ פלדמן מנחם, סמל, 20, חיפה ■ פסחוב יטלי, סמל, 19, עכו ■ פרנס הרן, סמיר, 20, הרצליה ■ פרץ ערן חי, סגן, 21, דגניה אי ■ צופיך ירון, סמל, 20, תל-אביב ■ קזאמל פאדי, סמל, 19, בית גיא ■ קידר חומר, סמל, 21, קיבוץ נגבה ■ קסום שחר, סמיר, 20, אלפי מנשה ■ רדינסקי יטאלי, סרן, 33, אור עקיבא ■ רוטנברג אסף, סמיר, 20, תל-אביב ■ רוזנברג שחר, סמל, 19, נס ציונה ■ שובל צפירי, סמיר, 22, קיבוץ ברעם ■ שטרק ארז, סגן, 21, קרית-אחא ■ שי איתמר, סמיר, 20, ירושלים ■ שליט עומר, סמיר, 19, ירושלים ■ שלפוברסקי יפתח, סמל, 20, הוד השרון ■ שרני צפירי, רס"ל, 22, נתניה ■ שריבמן ניר, סגן, 20, כפר-סבא ■ שרעבי גיל, סמיר, 20, רחובות

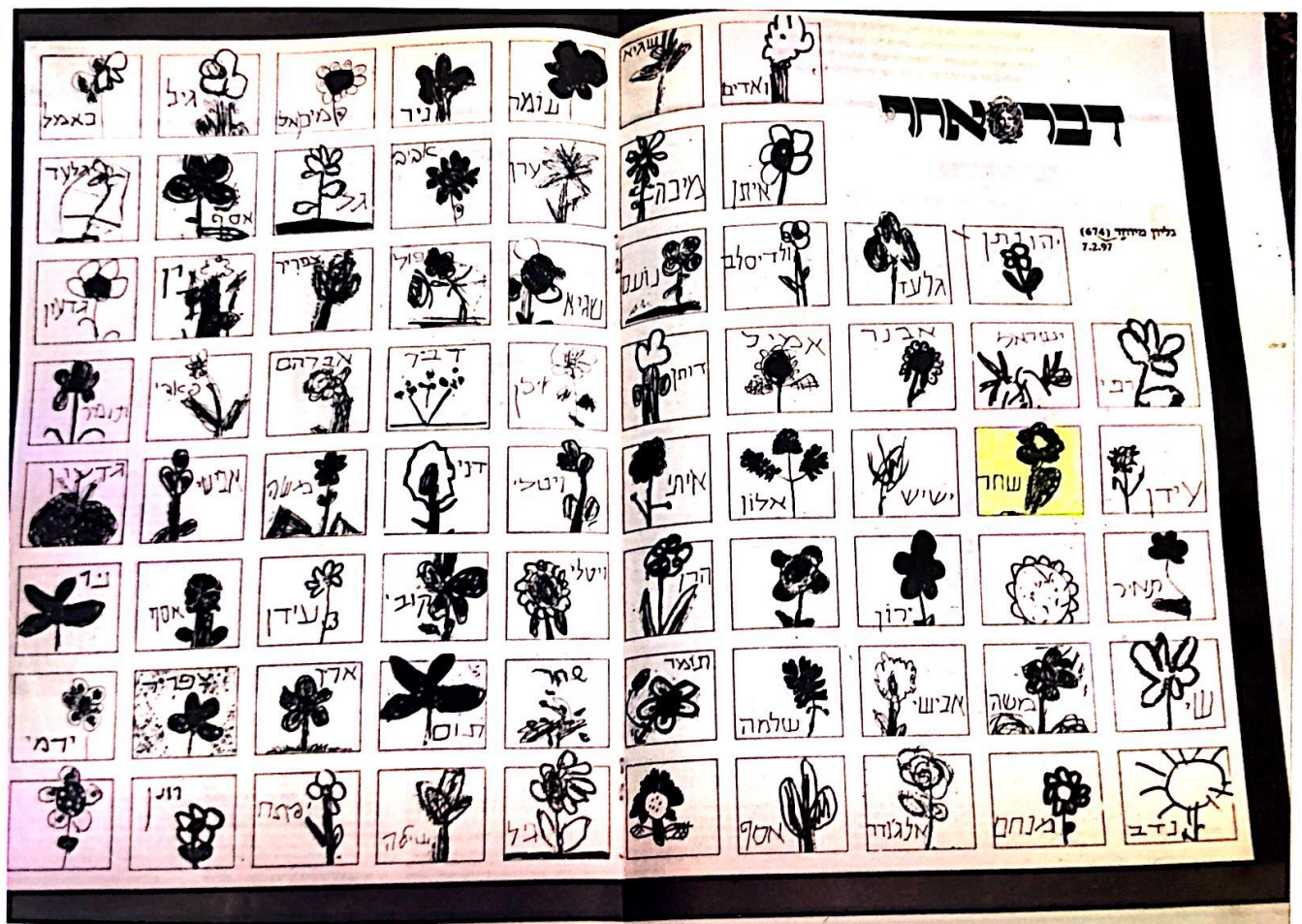
לכל איש יש שם

שנתן לו אלהים

ונתנו לו אביו ואמו

לכל איש יש שם

הפירה'ים בוכ'ים

הלילה ההוא יָקָחוּ אוֹפֵל

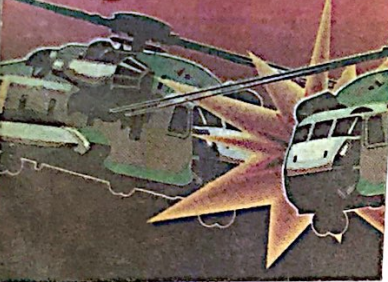
עבשיו קוראים את
השמות בטלויזיה. שם
ועוד שם ועוד שם, שורה
ארוכה. זרים לכאורה,
אבל מוכרים כל כך.

אל תחיישו לבנות
אל תסתירו ומעלה אל
תכלאו ועקב.
היום הם גייסים אלי
נו מן התמונות. פי' הב
לורת' והתואר. בעצמם
בחזותם, בוגים במעלי
הם, שמציאות חיינו הא
כורית לא הניתה להם
למצות אפילו את ימי
נעוריהם. היום, מחר, הם
יסיימו את מסע ימיהם
בארנות שטליך אב בתי
העלמין - ויחל מסע הדין
סורים שאין לו קץ ואין
לו תיכלה של עוד 73

אומרים, האסון הכבד.
ביתור. אין אסונות נית
נים למרידה ואין מות
ניתן למשקל. כל אסון
כבד ביתור לנפוציו, כל
מוות און גורא ממנו
לאכל שחוק ממש יוצא.
אבל האסון הזה והמוות
הזה כבדים על מרינה
שלימה, על עם שלם.
מרינה נובה, עם שבור
לב גם אלה אינן מלי
צות.

אסון המיסוקים

כל הארץ דמעות

האחד הזה הוא שחסר

שבעים ושניים ועוד אחד. שבעים ושלושה הדעת כבר לא סובלת, הדמיון לא מעכל. שבעים ושניים ועוד אחד. כל משפחה ומתה שלה, האחד. לא השניים. והמת הזה היה עולם מלא. היה ואיננו עוד. כמה תקוות תלו בו, באחד הזה, כמה אהבה, כמה עמל ומאמצים נדרשו לגדל אחד כזה. אחד ולא שבעים ושלושה. כמה חלומות, נדודי שינה, סיוסים. כמה חיבוקים, נשיקות על השפתיים, החזה, הגפיים, שנהפכו לנשיקות על הלחיים עם ההתבגרות. צבא - קללה עתיקה, נדרשת, כך אומרים, למשמרת החיים, לרווחתם של ההורים, לפיוסה של הזיקנה, לשלומם של בני הבית והשכנים. הלא צבא לאנוש עלי ארץ. שם לא התכוונו לצבא כזה. וגם אמרו "עלי ארץ", ולא כמרומים. אנחנו זוכרים את שאמרו בראשית המאה על כוונתנו של האדם להמריא, לנסוק אל המרומים. פשע, עבירה, חוצפה כלפי שמיא, אמרו. אולי באמת לא נועדנו להמריא למרומים. אדם לעמל יולד ובני רשף יגביהו עוף. רק בני רשף, כלומר, מלאכים. אדם חייב להישאר על הקרקע, שבה גם יושמן בבוא יומם. אבל כבוא יומם. לא בטרם עת. לא כך. לא לאורה של התלקחות, לא בפיצוץ, לא בלי סיכוי. לא בלי לומר מלה אחרונה, לחשוב אם הכל היה כדאי, לנסות לתקן את המעוות. לכו להלוויות, אומר ראש הממשלה לשריו. אינני יודע לשם מה. לא המדינה היא שהתפוצצה בחלל, רק האחד. אחד בכל בית, אחד בכל משפחה. והאחד הזה חסר היום, כבר היום, בעצם. מאתמול, מיום קלישי בערב הוא חסר. ליל גשם, כפור, ערפל שבו איננו יודעים מה קרה שהחיים הצעירים נקפרים לפתע. המוות הוא תמיד הדבר האחרון הקורה לנו. אחריו כבר לא קורה, יקרה לנו כלום. סמל תומר גולדברג או סמל־ראשון שחר קסוס כפול שבעים ושלושה. יהי ויכרו, ויכרם, ברוך.

סמ"ר שחר קיסוס ז"ל

חצר בית-הספר התיכון על-שם ישראל גלילי בכפר-סבא, השוקקת חיים בדרך-כלל, נותרה אתמול יתומה וגלמודה, משקפת נאמנה את תחושותיהם של מאות התלמידים, שאיבדו באסון המוקדם שלושה מבוגריה של בית-הספר. בשעות הערב של יום שלישי, כשנודע דבר האסון, עדיין לא שיער איש כי שלושה מן הנספים למדו בבית-הספר. קצת לפני שקלתה השמש, בישרו למנהל, רמי אמיתי, כי גיר שריבמן (20) מכפר-סבא

ושחר קסוס

(20), מאלפי-מנשה,

שניהם בוגרי מחזור ד', נהרגו באסון. מאחר יותר נודע כי שגיא ברקוביץ', בוגר מחזור ג', גם הוא בהרוגים.

במהלך היום שלף מישהו את תמונות המחזור של ההרוגים, והאבל הלאומי הפך ברגע אחד לאבל משפחתי-אינטימי. גם מי שלא הכיר את הנספים באופן אישי שמע עליהם מאחרים. על שגיא, קצין השריון, שהגיע ל"גלילי" מהפנימייה הצבאית בכיתה י"א, בגלל בעיות גב, והפך עד מהרה לכוכב השכבה. איך אחרי שסיים את התפקיד הראשון שלו כקצין יכול היה לקבל תפקיד מטה נוח יותר, קרוב לבית, והתעקש לקבל תפקיד פיקודי-קרבי.

על שחר,

איש פלוגת הסיור של גולני, שהתייתם מאמו בגיל 12, והפך בן לילה לנער בוגר ואחראי. ועל ניר, קצין התותחנים, ילד מלא שמחת חיים וחברותי, ששירת בבופור ועמד לעבור בעוד שבועיים לתפקיד אחר.

בשבת האחרונה היה שחר בבית, וביום ראשון חזר לבטיט. ביום שני אמר היה לטוט ללבנה, אך הטיטה בוטלה. אתמול הוא עלה על טיסת המוות. שחר שלי אהב את הארץ. כל חופשה מהצבא ניצל לטיולים, סיפור אביו, משוה. חבריו סיפרו, כי שחר היה בחור רגוע ושקול. תמיד ידעו כלם שעל שחר אפשר לסמוך.

תעודת

רבי"ט 5186212
קיסוס שחר
שם
חיל
סני איש
זרע
סיים (ה) קורס
מש"קני מנדלעין יח"ש
מחזור
אוגוסט 95

מפ. סטנדרט 13 אוגוסט 1995
מס. ווארד 13 אוקטובר 1995

בבסיס
מח"ל 15

ק/2169146
אל"ם
איתן קלמר
שם
זרע
סני איש

חתימת מפקד בית - וסמך

תעודת הצטיינות

לקיסוס שחר

על חריצות, התמדה

והשגים ראויים

להערכה

22.6.53

חאריץ

מנהל בית הספר

מנהל (או) הכתה

המשפחה

הילה קסוס, אחותו של שמ"ר
שחר קסוס ז"ל: "אוהב לטייל
בארץ, מחפש לראות כל
חלק, מטייל ביום שבת,
אוהב אותה עד הסוף. שחר."

את החיילים האלה לא היכרתי. לא בשמותיהם הפרטיים ולא בשמות המשפחה. אבל אני מכיר את כולם. עד לאסון לא ידעתי אותם. אבל עכשיו השמות בידו ולחוד הפכו לחלק אישי, אישי מאוד, של כולנו. שלך ושלי.

כי לשכול ישנן נגיעות משלו, שלעולם אי אפשר להתנתק מהן. בעיתות מצוקה, מתחברת הפינה האישית שלך עם המצוקה הלאומית. בכל ארוע חוזרים מחוגי השעון הפרטי שלך לאחור, מחזירים את התחושות שנדמה היה שנגרעו, או קהו, מעמידים אותך במציאות חיים אחרת.

מי שהיה שם מכיר את משמעות המעשית, לא רק המילולית, של המושג "חלל". חש בריקנות הקשה, הצורבת כל העת בתוך הבטן. עכשיו יש לו עוד אחים רבים לתחושה הזו.

במדינה הזו, כמה אלפי חיילים שירתו או משרתים בלבנון. כמה עשרות אלפי בני משפחה חוו איתם את השהות בלבנון. אי אפשר לחיות בדרום לבנון. אי אפשר בנסיבות המדיניות הנוכחיות להתנתק משם. קללת לבנון הותירה בהם, ובנו, חותם. עשתה אותם, ואותנו, למשפחה אחת. משפחת לבנון.

לא שמעתי קודם את החרדות האישיות המציקות להם. לא חלקתי איתם את ההמתנות המעיקות. לא נכחתי בחיוכי ההקלה בחופשת השבת, וה"חמשוש", והירידה מן הקו. בחזיונות השחורים שלהם, באמונות הטפלות, בפחד מבשורת האיום העלולה להגיע. כל מה שמלווה בדיוקנות חדה, מכאיבה, את כל אלה שהתמודדו בלילות הלבנים, הארוכים, מתהפכים על משכבם, עם הדאגה המכרסמת כאשר הילד היה שם במוצב או בחפ"ק, במארב או במשימת סיור. לא הייתי איתם, כי כל אחד עובר את זה לבד.

אבל היום אנחנו מרגישים את זה ביחד.

„שחר רצה לצנות,

להיות מדריך צלילה, לטייל.

הוא חלם לעבוד

בתקשורת, בעיקר בטלוויזיה"

סמ"ר שחר קיסוס ז"ל אהב להתנדב ולעזור

סמל"ראשון שחר קיסוס ז"ל, בן 21, לר חם בסיירת גולני, נק בר אתמול בחלקה הצבאית החרשה של בית העלמין של היי שוב אלפי מנשה, סמוך לקבר אמו המנוחה. אלפים מתושבי היישוב, חברים וקרובי משפחה, התקבצו בבית העלמין, במזג אוויר סגרירי, כדי ללכת אחרי ארונו של שחר. שר הביטחון, יצחק

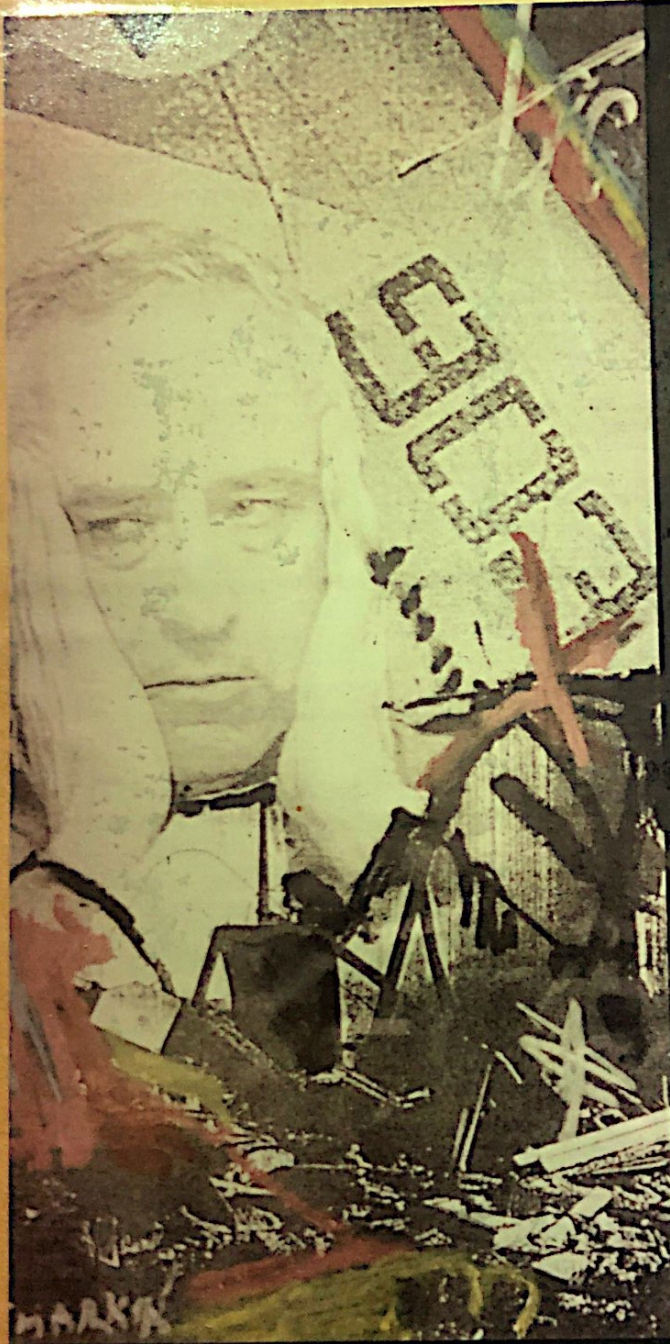
מרדכי, ביקר בבית המשפחה לפני ההלווייה, שוחח עם האב, משה, ונסע להשתתף בהלווייה אחרת.

שחר התייתם בגיל 12 מאמו, הרסה קיסוס ז"ל. מאז היה יד ימינו של אביו באירגון וניהול הבית. "הוא אהב לקחת על עצמו משימות", סיפר אתמול האב, "גם אם זה היה מסוכן. הוא אהב את הצבא, ושאל תמיד להיות בקו הראשון. הוא היה בחור הרפתקן, שאהב לטייל, הספיק לצנות, ואהב לצלול בים. הוא היה תלמיד מצטיין, ילד קדוש, משכמו ומעלה". חברתו, הדר לב, מאורגנית: "הוא היה חכם, אהב להתנדב ולעזור לאחרים ותמיד היה ראשון. הוא היה חלק מהעולם שלי, ופתאום הכל מת".

רחמים יעקב

מדינה באבל

מאדם אתה ואל אדם תשוב

מות במלחמה מתחיל
בידיעה במדרגות
של אדם אחר,
צעיר.

מות במלחמה מתחיל
בסגירת דלת בדממה,
מות במלחמה מתחיל
בפתיחת החלון לראות.

לבו אל תבכו להולד,
בכו ליורד במדרגות ביתו,
בכו לשם את מפתחו
לתוך פיסו האחרון.
בכו לתצלום הזוכר במקומנו,
בכו לזכר הזוכר,
בכו לדמעות שאינן זוכרות.

ובאביב הזה
מי יקום ויאמר לעפר:
מאדם אתה ואל אדם תשוב.

יהודה עמיחי

ציור: ינאל תדמור

ט"ו בשבט תשנ"ז - 7.2.1997

מקודת יום
מטעם
רא"ל אמנון ליפקין-שחק
ראש המטה הכללי

מפקדי צה"ל וחיליו,

צבא התגנה לישראל, מרכין חיים וגליו, מצדיע בכאב למיטב בניו שנפלו אתמול בדרכם למשימות ביטחון בדרום לבנון, לחגנת תושבי הצפון. אסון בקנה מידה חסר תקדים פקד את צה"ל ומדינת ישראל, ולבנו עם חמשפחות השכולות, המבכות אובדן חיים צעירים, אובדן יקיריהן. צה"ל נמצא במלחמה מתמדת, מתמשכת, להגן על מדינת ישראל בגבולה הצפוני ובכל מקום אחר, ומשימה זו גובה מעת לעת, לעתים קרובות מדי, קורבנות בתקריות במשימות ביטחון שוטף ובתאונות. כל קורבן יקר לנו, כל קורבן הוא עולם ומלואו של כאב. בשעה קשה זו, שעה שמדינת ישראל מבכה את בניה, נתחזק ונתנחם באמונה בכוחו של צה"ל להתגבר על האסון, בהכרה שצה"ל חזק ונבון ללמוד את חלקאים, בידיעה שאין לנו דרך אחרת ללכת בה במלוא העוצה, התבונה והתנופה - זו הדרך לחגנה על ביטחון מדינת ישראל ועוצמתה. צה"ל מאמץ אל לבו את חמשפחות השכולות, מבקש לחבק ולנחם ומחזק את ידיהן.

אמנון ליפקין-שחק, רא"ל

ראש המטה הכללי

כ"ח בשבט ה'תשנ"ז (5 בפבר 97)

ברצוני להעלות בפניך סוגיה, חמטרידה אותי מזה זמן.
תכננתי להעלות בפניך את הנושא בעבר, אך טבעם של בני אדם לדחות דברים למחר,
עד שהם נשכחים מהלב, ולתעורר מאוחר.

המדובר הוא בבית הקברות.

בעיני, מתחיל בית הקברות לחיראות כאילו הוא הועתק מאחת הערים בארץ.

כלומר, שבלונות בטון מוכנות מראש - מסודרות בסדר מופתי בטורים ובסדרות,
צמודות אחת לשניה. מנסים לחסוך כמה שיותר מקום, לדחוס עוד חלקה או שתיים.

השאלה הנשאלת היא, האם במסגרת התפתחותו של היישוב אנחנו לא מאבדים סדר
מהצביון המשפחתי, האינטימי שלו. האם אין אנו יכולים לעשות מצווה אחרונה של
חסד עם אותם אנשים "שבוחרים" להקבר במקום שכל-כך אהבו, ולתת להם מתנה
ש"העיר" לא יכלה, ולא תוכל, לתת להם - פינה משלהם, לנוח בה את מנוחתם
האחרונה.

התעוררתי מאוחר. מציק לי, שאם לא הייתי דוחה דברים למחר, אולי למעין ז"ל
ולמשפחתה היתה הזכות הזאת, לקבל פינה משלהם בתוך הכנף היפה הזו, ולא להיות
מספר קוביה בתוך חלקה "א".
עולם כמנהגו נוהג, אולי אפשר לתקן דברים לחבא.

הייתי רוצה לתת, גם לאחרים, את האפשרות להעניק ליקיריהם פינה, כמו שמספחתי
ואני זכינו להעניק לאימי.

חדברים שחשתי הם דברים מחלב וחם מתעלמים משיקולים, שאינם ידועים לי, ולכן
הם לא אוביקטיביים.
אשמח לקבל ממך תשובה אוביקטיבית למכתבי.

בתודה מראש

שמר קיסוס

לכבוד פה שלמה
באלני מלחמ - ח'ל'l'
שלמה (בר'ל'ל'ל'ל'ל'ל'ל'ל'ל'ל'l' / הל'ל'ל'ל'ל'l'

פרידה!

כשאדם נפרד מחברו הוא אומר שלום.
כשחייל חוזר לבסוסו הוא נותן גשיקה,
אומר ביי ולבסוף אומר שלום ולהתראות.
אבל אתה, שחר, חבר וגם חייל נפרדת בצורה שונה.

הספקת להיות אצל סבתא עם החברה - זה חריג.
ביום שישי רציית לראות את כל החברים במסיבה של ניאור ותסיר.
קניית ציוד צלילה שהיה מאוד חשוב - לרגילה.
אפילו עם רוגיית ברגע של ויכוח אמרת: "לא עכשיו".
בשבת, נסענו לאורנית לסיוול עם אחיך הקטנים ...

שחר, כל כך הרבה סימנים ואתה לא ידעת לאן זה יזכיל.
לא אני, לא אתה ואפילו לא מגדת עתידות - בולנו לא ידענו
שלא תחזור ... אבל סימנים, קיבלנו לרוב.
לו רק ידעתי שאותם סימנים מובילים לפרידה הרי הייתי מהד
וכמו אחד שכבר חווה שכול
ואתה - בני הבכור
לא הייתי נותן שחוויה כזאת תחזור

אבל אני עומד כאן ויודע שאין חזרה מפרידה שכולו,
פרידה שונרמה ע"י יד הגורל שלא מבדילה
בין טוב לרע,
בין קטן לגדול,
שלא יודעת מאיפה לקטוף פרח של מות ...
שחר, כאחד שעשה תמיד את הכל בצורה רצינית
גם לשם הלכת עם מיטב הבנים.

אני עומד כאן מוקף בחבריי ללימודים, במוריים הנפלאים
ובציבור מיוחד במינו, וכולנו מצריעים לך, שחר, קלשונאי וניד
בכבוד אחרון,
ובליבו רק בקשה וחסינה "נוחו בשלום ושמואל עלינו ממחזם".

107/10

מחר ל' א יאיר השחר

בגפ' ל' מסוקינו בשמי-שאר ישוב
ועקת-חילים ל' א שמעת.
בחרת אותם מכל הבנים,
את נשמתם אליך לקחת.

בחרת אותם צעירים וזכים,
קטפת אותם רפים בשנים,
לקחת אותם זפים וטהורים.
מדוע ל' א חסת עליהם, אל הים!?

את שחר אליך לקחת –
חיל שלנו בין חילים גבורים.
את שחר הילד שלנו עקדת,
חיל של גולני עם 73 חילים.

על שחר ל' א יפציע השחר,
אותו ל' א נראה לעולם.
שחר הילד, האיש והוא בער –
אותו ל' א אשפח מכלם.

אזכר אותו שחר תלילים ונבון,
אזכר אותו תמיר, גבוה ורם,
אזכר אותו שקט עני וצנוע,
אזכר אותו יפה, רציני וחכם.

כן זה נכוד –
הוא היה מלח הארץ,
למרות מגבולותיו התנדב.

כן זה ברור, מעתה הוא הסמל
לאורו דורות נגדל.

דוד סמוכה, ידיד משפחת שחר קיסוס ז"ל

4 שנים לאסון המסוקים
בשאר-ישוב

ממ"ד

שחר קיסוס

ד"ר

נקיים אזכרה

ביום רביעי, כ"ח בשבט תשס"א, 21.2.2001
בשעה 15.00, בבית העלמין באלפי מנשה.

המשפחה

ישראל

משטרת

המפקח הכללי

סגל הפיקוד הבכיר

קציני ושוטרי משטרת ישראל

אבלים ומרכינים ראש בנפול

חיילי צה"ל

באסון המסוקים

ומביעים תנחומים כנים

לבני המשפחות השכולות

משרד הביטחון/אגף השיקום
היחידה להנצחת החייל

טקס הת"יחדות עם זכר
חללי אסון המסוקים
בשאר ישוב

יתקיים ביום רביעי, י"ט בשבט תשס"ג,

22.1.03 בשעה 16.00 בבית הספר

"הדר וגיא" על יד קיבוץ דפנה.

מוקירי זכרם מוזמנים

הטקס באחריות רע"ן נפגעים חי"ר

טל' לברורים: 08-8685075

04-9837567

הכנסת

יושב ראש הכנסת

סגני יושב ראש הכנסת

חברי הכנסת

ועובדי הכנסת

מרכינים ראש בנפול

שבעים ושלושה מטובי בנינו

שנספו בהגנה על בטחון המדינה

ושולחים תנחומים למשפחות

אלפי מנשה - מועצה מקומית

ביתנו שרוי בהלם וכאב
איבדנו שניים ממטובי בנינו

ממ"ד שחר קיסוס

ד"ר שגיא בדקוביץ

שנסלו באסון המסוקים

יהי זיכרם ברוך

מ.מ. אלפי מנשה

חברי ארגון נכי צה"ל

כואבים את האסון הכבד מושוא

בנפול שבעים ושלושה

מלוחמי צה"ל

ליבנו עם המשפחות השכולות

בצערם העמוק

על כנפי – צפור

ממרומי ההר לרגלי השפלה
כל הצוף היפה אלי גפרס.
כאן גדלתי, כאן טילתי,
כאן רקמתי חלומות,
שאליהם לא אחזור.

על כנפי-צפור עלינו לכבוש
את המרומים. חמש דקות
חסרו לי להגיע לתצפית.
שם נגזז החלום שלי,
הלכו תכניותי, שם נקבע לי
הגורל, שממנו אין לחזור.

לצוף היפה אני חוזר בציפור.
משקיף מלמעלה ולא יכול לגחות.
עוטף את ההורים, אחים וחברים,
ושומר עליהם ממרומים.

משה קיסוס, אבא של שחר ז"ל

כשצובים הולכים לים
לכן הים מלוח
ולה צובה
שלהחליר ציוד אפשר
לא מצאצ

לנצח אחי
אזכור אותך תמיד
ונפש בסוף
אתה יודע
ויש לי חברים
אבל עם הם כבים
אל מול אורק המסע

וכמו הכלים אנחנו מתנפלים
אל המלח אל החיים

לנצח אחי
אזכור אותך תמיד
ונפש בסוף אתה יודע
ויש לי חברים
אבל עם הם כבים
אל מול אורק המסע

אני הולך לבכות לך
תהיה חלק למעלה
מצאצוי
כמו דלתות שנפתחות בליפה